Social Sciences Research Journal (SSRJ)
Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi

Haziran/June 2021, 10(2)
Başvuru/Received: 19/03/2021
Kabul/Accepted: 02/06/2021
Araştırma Makalesi/Research Article
http://dergipark.org.tr/ssrj
http://socialsciencesresearchjournal.com

Kılıç, B. (2021). Romantik İlişkilerde Psikolojik İyi Oluş ve İlişki Boyutları Üzerine Bir İnceleme. *Social Sciences Research Journal*, 10 (2), 401-417.

Romantik İlişkilerde Psikolojik İyi Oluş ve İlişki Boyutları Üzerine Bir İnceleme[1]

Büşra KILIÇ
bsra.klc@hotmail.com
0000-0002-9548-3513

Öz

Araştırmada romantik ilişkisi olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin ilişki boyutları üzerinde anlamlı bir etki oluşturup oluşturmadığının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda İstanbul ilinde en az bir yıldır romantik ilişkisi olan 20 yaş üzeri 104 kişinin katılımı ile araştırma gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada Bağımsız Örneklem T-Testi, ANOVA, Pearson Korelasyon Analizi ve Regresyon Analizi kullanılarak veriler analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda romantik ilişkide olan bireylerde psikolojik iyi oluşun ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma, dışsal ilişki kontrolü ve içsel ilişki kontrolü zerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Bulgulara göre romantik ilişkisi olan bireylerde psikolojik iyi oluşun ilişki doyumu, ilişkide kendine güven ve ilişki girişkenliği üzerinde pozitif yönde; ilişki korkusu/kaygısı ve ilişki izlenimi ayarlama üzerinde ise negatif yönde anlamlı bir etkisinin olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: İlişki Boyutları, Romantik İlişkiler, Psikolojik İyi Oluş

A Study on Psychological Well-Being and Relationship Dimensions in Romantic Relationships

Abstract

The aim of the study is to examine whether the psychological well-being levels of adults with romantic relationships have a significant effect on relationship dimensions. In this context, a research has been carried out in the city of Istanbul with the participation of 104 people over the age of 20 who have had a romantic relationship for at least one year. Personal Information Form, Multidimensional Relationship Scale and Psychological Well-Being Scale were used to collect the data. In the study, data were analyzed by using Independent Sample T-Test, ANOVA, Pearson Correlation Analysis and Regression Analysis. As a result of the research, it has been determined that psychological well-being in individuals with romantic relationships does not have a significant effect on the high level of focus, external relationship control and internal relationship control. According to the findings, the relationship satisfaction of psychological well-being in individuals with romantic relationships, self-confidence in relationship, and relationship initiative positively; however, it was determined that there was a significant negative effect on relationship fear / anxiety and relationship adjustment.

Keywords: Romantic relationhips, Psychological Well-Being, Relationship Dimensions

[1]Bu makale Büşra Kılıç'ın "Romantik İlişkilerde Psikolojik İyi Oluş ve İlişki Boyutları Üzerine Bir İnceleme" isimli tezinden uyarlanmıştır. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, bsra.klc@hotmail.com Prof. Dr., İstanbul Ticaret Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, ndogan@ticaret.edu.tr

Giriş

İnsan tek başına olamayan, öteki ile olan ilişki ile tanımlanan ve yakın ilişki arayışında olan bir canlıdır. Romantik ilişki ya da aşk, bazen ilişkinin tanımı, bazen bir ilişkinin özelliklerinden biri ya da insanın ötekine hissettiği duyguyu belirtir. Aşkta her zaman ötekine ihtiyaç vardır (Rotenberg, 2001; Durmaz & Ercan, 2019). Aşkın; yakınlık, bağlanma, içe yatırım, güven, saygı, sevgi gibi bileşenleri vardır. Bu haliyle aşk, Pozitif Psikolojinin etkisiyle dünyada ve Türkiye'de alan yazında daha fazla yer tutmaya başlamıştır (Güneri Yöyen & Üney, 2020).

Aşk ya da romantik ilişki, insanların bazılarının aşkın yaşamlarına anlam kattığını düşünmeleri ve bilimsel olarak da aşkın insan yaşamında bazı işlevlerinin olduğunun belirtilmesi gibi nedenlerden dolayı oldukça önemlidir (Atak & Taştan, 2012).

Psikolojik iyi oluş diğer bireylerle kurulan ilişkilerde, geçmiş yaşantısı ve yaşamdaki bireylerle ilişkisi içerisinde kendi kabulünde, olabilecek olumsuzluklara karşı, onay beklemeden sergileyebileceği özerklik duygusunda, çevresel koşulları lehine kullanabilme ve ya kontrol etmeyi sağlayan çevresel hâkimiyette, potansiyelini kullanabilme yetisini gerektirecek bir gelişimsel odaklılık ifade eden, yaşam amacında bireyin olumluluklar ortaya çıkarabilmesi ile ilişkilendirilmektedir (Ryff,1989: 198; Ryff,1995: 1072)(Kocaman, 2019).

Sağlıklı romantik ilişki geliştirmek, yaşanılan ilişkiden doyum alma düzeyi ile ilişkilidir (Metts ve Cupach, 1990; Stackert ve Bursik, 2003). Romantik ilişkilerin diğer tüm yakın ilişki türlerinde olduğu gibi, (a) bağlanma, sevgi ve aşk duyguları, (b) psikolojik ihtiyaçların karşılaması ve (c) karşılıklı bağlılık olmak üzere üç temel özelliği vardır. Ne var ki, bazı romantik ilişkiler bu temel özelliklerden tümüne sahip olmayabilmektedir (Hindle, 1979).

Evlilik ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar (Kim ve McKenry, 2002; Tütüncü, 2012; Williams ve Dunne-Bryant, 2006) genel olarak evli bireylerin, ekonomik kaynakları ve duygusal desteği eşleri ile paylaşmalarının olumlu etkilerine işaret ederek, evlenmiş bireylerin, evlenmemiş kişilerle karşılaştırıldığında daha yüksek seviyede psikolojik iyi oluşa sahip olma eğiliminde olduklarını rapor etmektedir. Benzer şekilde evli bireylerin daha önce evlenmiş bireylere (boşanmış ya da eşini kaybetmiş) göre iyi oluş düzeylerinin daha yüksek olduğu belirtilmektedir. Evlilik temel ve evrensel insan ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamakta, bireyi yalnızlıktan kurtarmaktadır. Ayrıca eşlerin birbirlerine duygusal destek olmaları iyi oluş düzeylerini olumlu etkilemektedir (Diener vd., 2010; Soulsby ve Bennett, 2015) (Dündar & Demirli, 2018, s. 1-10).

Hawkings (1968) ilişki doyumunu bireyin ilişkiye yönelik mutluluk, memnuniyet ve tatmin duygularının öznel bir değerlendirmesi olarak tanımlar. Hendrick'e göre ilişki doyumu, bireyin içinde bulunduğu ilişkiye yönelik duygu, düşünce ya da davranışları ifade eder ve bağlılık, kendini açma ve ilişki yatırımı ile ilişkili bir durumdur (Hendrick, 1988; Hendrick ve ark., 1988). Bireyler yaşadıkları ilişkileri öznel kriterlere göre değerlendirdiklerinde sonuç olumlu ise kişi ilişkiden doyum sağlamakta, olumsuz ise sağlamamaktadır (Hendrick & Hendrick, 1989; Hendrick & Hendrick, 1995) (Öcal Yüceol , 2016).

Fincham ve Beach'a (1999) göre evlilik doyumu psikolojik olarak sağlıklı olmanın yollarından biridir. Evlilikteki mutluluğun, evli bireylerin genel yaşam doyumu ve mutluluğu ile yakından ilişkili olduğu, buna karşılık evlilikte yaşanan problemlerin, bireylerin hem psikolojik hem de fiziksel sağlıklarını olumsuz yönde etkilediği araştırmalarla desteklenmektedir (akt. Üncü, 2007) (Demir, 2017).

Bireylerin evliliklerinden sağladıkları doyum, evlilik uyumları, eşlerden birinin ya da her ikisinin de herhangi bir rahatsızlığa sahip olması gibi çeşitli etmenler evli bireylerde çeşitli psikopatolojilerin gelişmesinde rol oynayabilir. Literatürde depresyon ve kaygı gibi psikolojik etmenlerin kişilerin evlilik yaşantıları ile ilişkili olduğuna dair araştırmalar mevcuttur. Beach, Katz ve Brody (2003) evlilikte yaşanan uyumsuzlukların depresif belirtilerle ilişkili olduğuna dair çok birçok çalışma olduğunu belirtmişlerdir. Hollist, Miller, Falceto ve Fernandes (2007) evlilik doyumu ve depresyon arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla 2 yıllık boylamsal bir çalışma yürütmüşlerdir (Yıldız, 2018).

Bu Araştırmada romantik ilişkisi olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin ilişki boyutları üzerinde anlamlı bir etki oluşturup oluşturmadığının incelenmesi amaçlanmıştır.

Amaç doğrultusunda problem cümlesi ve alt problem cümleleri aşağıdaki şekli ile belirlenmiştir;

Problem Cümlesi

Araştırmanın temel problem sorusu "Romantik ilişkisi olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin ilişki boyutları üzerinde anlamlı bir etkisi var mıdır?"

Alt Problemler Cümleleri

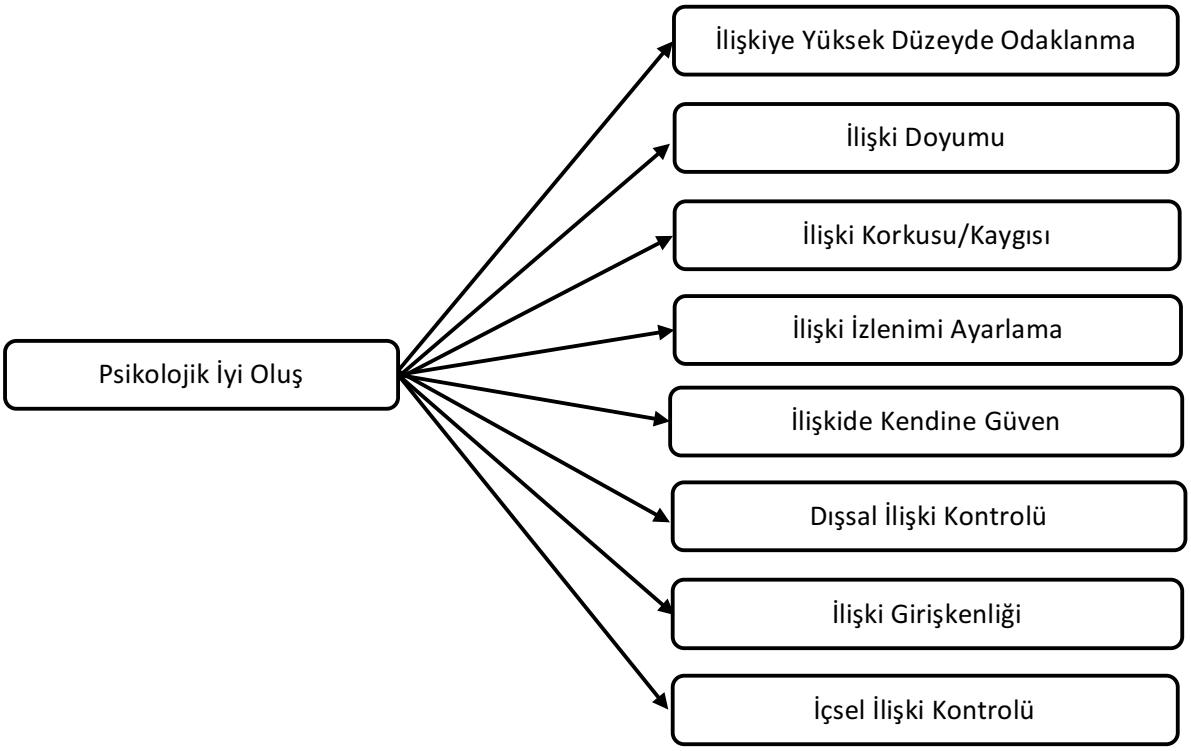
1. Romantik ilişkisi olan yetişkin bireylerin ilişki boyutlarına ilişkin özellikleri, demografik değişkenlere göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Romantik ilişkisi olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyleri, demografik değişkenlere göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma kullanılan veri toplama yöntemi itibariyle nicel bir araştırma özelliği taşımaktadır. Bu çalışma romantik ilişkisi olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin ilişki boyutları üzerinde anlamlı bir etki oluşturup oluşturmadığının incelenmesi amacıyla çalışma ilişkisel tarama modeli çerçevesinde planlanmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2016).

Yapılan literatür taraması ve incelenen araştırmalar sonucunda bu çalışmada test edilmesi planlanan istatistiksel model ve hipotezleri aşağıdaki gibidir:

Şekil 1. Araştırma Modeli

Evren/ Örneklem/ Çalışma Grubu

Araştırmanın ana kütlesini, Kasım 2019 ve Şubat 2020 tarihlerinde İstanbul ilinin Beylikdüzü, Bağcılar, Yenibosna ve Ataşehir ilçelerinde en az bir yıldır romantik ilişkisi olan 20 yaş üzeri bireyler oluşturmaktadır. Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2014)tarafından hazırlanan örneklem büyüklüğü standartlarına göre p=0.8 ve q=0.2 olasılıklarında, 0.5 örnekleme hatasıyla α=0.05 güven aralığında 1000000 üzerinde kişiden oluşan ana kütlede an en az 96 kişilik bir örneklem ile çalışılması gerekmektedir. Araştırma sürecinde 109 kişiye ulaşılmış ve 5 anketin eksik veri sebebiyle çalışmadan çıkarılması gerekmiştir. Bu bağlamda araştırmanın örneklemini İstanbul ilinde en az bir yıldır romantik ilişkisi olan 20 yaş üzeri 104 kişi oluşturmaktadır. Katılımcıların demografik özelliklerinin frekans ve yüzde dağılımları Tablo ’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerinin Dağılımı

		n	%
Cinsiyet	Kadın	72	69.2
	Erkek	32	30.8
Medeni Durum	Bekar	46	44.2
	Evli	58	55.8
Çocuk Sayısı	Yok	70	67.3
	Var	34	15.4
İlişki/Evlilik Süresi	1 Yıldan Az	22	21.2
	1-5 Yıl Arası	49	47.1
	6 Yıl ve Üzeri	33	31.7
Yaş	20-24 Yaş	29	27.9
	25-29 Yaş	42	40.4
	30 Yaş ve Üzeri	33	31.7
Eğitim Durumu	Lise ve Altı	37	35.6
	Lisans	45	43.3
	Lisansüstü	22	21.2
Ekonomik Gelir Düzeyi	Orta-Alt	22	21.2
	Orta	56	53.8
	Üst-Orta	26	25.0
Çalışma Durumu	Çalışmıyor/Ev Hanımı	44	42.3
	Çalışıyor	60	57.7
İlaç Kullanma Durumu	Hayır	83	79.8
	Evet	21	20.2
Daha Önce Psikolojik Destek Alma Durumu	Hayır	67	64.4
	Evet	37	35.6
Daha Önce İlişki/Evlilik Terapisi Alma Durumu	Hayır	97	93.3
	Evet	7	6.7
Toplam		104	100.0

Katılımcıların %69.2'i (n=72) kadın ve %30.8'i (n=32) erkektir. Katılımcıların %44.2'i (n=46) bekar ve %55.8'i (n=58) evlidir. Katılımcıların %67.3'i (n=70) çocuk sahibi olmadığını ve %15.4'i (n=34) çocuk sahibi olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %21.2'i (n=22) 1 yıldan az, %47.1'i (n=49) 1-5 yıl arası ve %31.7'i (n=33) 6 yıl ve üzeri süredir romantik ilişkisi olduğunu belirtmiştir. Bireylerin %27.9'i (n=29) 20-24 yaş, %40.4'i (n=42) 25-29 yaş ve %31.7'i (n=33) 30 yaş ve üzeridir. Bireylerin %35.6'i (n=37) lise ve altı, %43.3'i (n=45) lisans ve %21.2'i (n=22) lisansüstü eğitim düzeyine sahiptir. Bireylerin %21.2'i (n=22) orta-alt, %53.8'i (n=56) orta ve %25.0'i (n=26) üst-orta düzeyde ekonomik gelir düzeyine sahip olduğunu açıklamıştır. Bireylerin %42.3'i (n=44) çalışmadığı ve %57.7'i (n=60) çalıştığını belirtmiştir. Katılımcıların %79.8'i (n=83) düzenli kullandığı bir ilaç olmadığını ve %20.2'i (n=21) düzenli olarak bir ilaç kullandığını belirtmiştir. Katılımcıların %64.4'i (n=67) daha önce psikolojik destek almadığını ve %35.6'i (n=37) aldığını belirtmiştir. Katılımcıların %93.3'i (n=97) daha önce ilişki/evlilik terapisi almadığını ve %6.7'i (n=7) aldığını belirtmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Çalışmada ölçüm ve analizleri gerçekleştirmek amacıyla anket formlarından yararlanılmıştır. Araştırmada Kişisel Bilgi Formu, Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği kullanılmıştır. Veri toplama aşaması belirlenen ölçeklerin yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara kartopu tekniği kullanılarak ulaşılmıştır. Ölçeklerin doldurulması 15 dakika sürmektedir.

Demografik Bilgi Formu

Araştırmada, çalışmaya etkisi olacak değişkenler adına bilgi toplamak amacıyla araştırmacı tarafından belirlenen sorulardan yola çıkarak düzenlenmiştir.

Form cinsiyet, medeni durum, çocuk sayısı, ilişki/evlilik süresi, yaş, eğitim durumu, ekonomik gelir düzeyi, çalışma durumu, ilaç kullanma durumu, daha önce psikolojik destek alma durumu ve daha önce ilişki/evlilik terapisi alma durumuna yönelik çoktan seçmeli sorulardan oluşmaktadır.

Bulgular

Makalenin bu bölümünde anket sonuçlarından elde edilen sonuçlar analiz edilmiş, analiz sonuçları tablolar halinde sunulmuştur.

Romantik ilişkide olan yetişkin bireylerin Çok Boyutlu İlişki Ölçeği alt boyutlarına yönelik puan ortalamalarının ilişki/evlilik süresi etkeni açısından anlamlı olarak farklılık gösterip göstermediğinin saptanması amacıyla yapılan ANOVA sonuçları Tablo 'da sunulmaktadır.

Tablo 2. Çok Boyutlu İlişki Ölçeği Alt Boyut Puanlarının İlişki/Evlilik Süresi Değişkeni Açısından Farklılaşmasının İncelenmesi

İlişki/Evlilik Süresi		N	X̄	SS	F	sd	P	Dunnet T3
İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma	1 Yıldan Az	22	32.59	10.08	1.179	2.101	.312	
	1-5 Yıl Arası	49	35.80	9.21				
	6 Yıl ve Üzeri	33	36.55	10.30				
İlişki Doyumu	1 Yıldan Az	22	36.32	9.42	4.889	2.101	.009	2, 3 > 1
	1-5 Yıl Arası	49	41.29	7.95				
	6 Yıl ve Üzeri	33	42.91	6.38				
İlişki Korkusu/Kaygısı	1 Yıldan Az	22	25.82	8.31	4.051	2.101	.020	1 > 2, 3
	1-5 Yıl Arası	49	21.59	6.81				
	6 Yıl ve Üzeri	33	20.39	6.78				
İlişki İzlenimi Ayarlama	1 Yıldan Az	22	10.36	3.87	1.720	2.101	.184	
	1-5 Yıl Arası	49	11.82	4.68				
	6 Yıl ve Üzeri	33	10.15	4.15				
İlişkide Kendine Güven	1 Yıldan Az	22	17.27	5.08	2.347	2.101	.101	
	1-5 Yıl Arası	49	18.65	3.87				
	6 Yıl ve Üzeri	33	19.70	3.58				
Dışsal İlişki Kontrolü	1 Yıldan Az	22	11.00	4.39	.472	2.101	.625	
	1-5 Yıl Arası	49	10.22	3.46				
	6 Yıl ve Üzeri	33	10.09	3.23				
İlişki Girişkenliği	1 Yıldan Az	22	15.77	4.07	2.479	2.101	.089	
	1-5 Yıl Arası	49	17.16	3.26				
	6 Yıl ve Üzeri	33	17.94	3.57				
İçsel İlişki Kontrolü	1 Yıldan Az	22	11.59	2.94	6.080	2.101	.003	3 > 1, 2
	1-5 Yıl Arası	49	12.86	2.94				
	6 Yıl ve Üzeri	33	14.27	2.61				

Tablo'daki istatistiksel analiz sonuçları incelendiğinde, ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma ($F_{(2.101)}$=1.179; $p>.05$), ilişki izlenimi ayarlama ($F_{(2.101)}$=1.720; $p>.05$), ilişkide kendine güven ($F_{(2.101)}$=2.347; $p>.05$), dışsal ilişki kontrolü ($F_{(2.101)}$=.472; $p>.05$) ve ilişki girişkenliği ($F_{(2.101)}$=2.479; $p>.05$) puan ortalamalarının ilişki/evlilik süresi etkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bulgulara göre ilişki doyumu ($F_{(2.101)}$=4.889; $p<.01$), ilişki korkusu/kaygısı ($F_{(2.101)}$=4.051; $p<.05$) ve içsel ilişki kontrolü ($F_{(2.101)}$=6.080; $p<.01$) puan ortalamalarının ilişki/evlilik süresi etkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Anlamlı farklılığın sebebinin saptanması için yapılan Dunnet T3 testi sonucunda, 1 yıl ve uzun süredir romantik ilişkisi olan bireylerin ilişki doyumu düzeyinin 1 yıldan daha kısa süredir romantik ilişkide olan bireylere kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna ek olarak, 1 yıldan kısa süredir romantik ilişkisi olan bireylerin ilişki korkusu/kaygısı düzeyinin 1 yıl ve daha uzun süredir romantik ilişkide olan bireylere kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca, 6 yıl ve uzun süredir romantik ilişkisi olan bireylerin içsel ilişki kontrolü düzeyinin 6 yıldan daha kısa süredir romantik ilişkide olan bireylere kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 3. Çok Boyutlu İlişki Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Yaş Etkeni Açısından Farklılaşmasının İncelenmesi

Yaş		N	X̄	SS	F	sd	p	LSD
İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma	20-24 Yaş	29	35.17	9.69	4.766	2.101	.011	1, 2 > 3
	25-29 Yaş	42	38.40	8.04				
	30 Yaş ve Üzeri	33	31.64	10.76				
İlişki Doyumu	20-24 Yaş	29	40.03	6.88	2.044	2.101	.135	
	25-29 Yaş	42	39.43	9.00				
	30 Yaş ve Üzeri	33	43.06	7.67				
İlişki Korkusu/Kaygısı	20-24 Yaş	29	23.93	6.82	6.040	2.101	.003	1, 2 > 3
	25-29 Yaş	42	23.60	7.25				
	30 Yaş ve Üzeri	33	18.61	6.87				
İlişki İzlenimi Ayarlama	20-24 Yaş	29	10.86	3.61	5.297	2.101	.006	1, 2 > 3
	25-29 Yaş	42	12.43	5.14				
	30 Yaş ve Üzeri	33	9.24	3.28				
İlişkide Kendine Güven	20-24 Yaş	29	18.14	4.00	.361	2.101	.698	
	25-29 Yaş	42	18.88	3.35				
	30 Yaş ve Üzeri	33	18.94	5.09				
Dışsal İlişki Kontrolü	20-24 Yaş	29	10.66	3.44	1.316	2.101	.273	
	25-29 Yaş	42	10.79	3.43				
	30 Yaş ve Üzeri	33	9.52	3.87				
İlişki Girişkenliği	20-24 Yaş	29	17.00	2.96	.021	2.101	.980	
	25-29 Yaş	42	17.17	3.55				
	30 Yaş ve Üzeri	33	17.15	4.21				
İçsel İlişki Kontrolü	20-24 Yaş	29	12.41	2.04	1.246	2.101	.292	
	25-29 Yaş	42	13.02	2.63				
	30 Yaş ve Üzeri	33	13.61	3.91				

Tablo'daki istatistiksel analiz sonuçları incelendiğinde, ilişki doyumu ($F_{(2.101)}$=2.044; $p>.05$), ilişkide kendine güven ($F_{(2.101)}$=.361; $p>.05$), dışsal ilişki kontrolü ($F_{(2.101)}$=1.316; $p>.05$), ilişki girişkenliği ($F_{(2.101)}$=.021; $p>.05$) ve içsel ilişki kontrolü ($F_{(2.101)}$=1.246; $p>.05$) puan ortalamalarının yaş etkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bulgulara göre ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma ($F_{(2.101)}$=4.766; $p<.05$), ilişki korkusu/kaygısı ($F_{(2.101)}$=6.040; $p<.01$) ve ilişki izlenimi ayarlama ($F_{(2.101)}$=5.297; $p<.01$) puan

ortalamalarının yaş etkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Anlamlı farklılığın sebebinin saptanması için yapılan LSD testi sonucunda, 20-29 yaş arası bireylerin ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma, ilişki doyumu ve ilişki korkusu/kaygısı 30 yaş ve üzeri bireylere kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4. Çok Boyutlu İlişki Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Farklılaşmasının İncelenmesi

Eğitim Durumu		N	X̄	SS	F	sd	p	Dunnet T3
İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma	Lise ve Altı	37	36.14	10.33				
	Lisans	45	34.89	9.53	.181	2.101	.835	
	Lisansüstü	22	35.00	9.67				
İlişki Doyumu	Lise ve Altı	37	38.16	8.91				
	Lisans	45	41.22	7.64	4.097	2.101	.019	2, 3 > 1
	Lisansüstü	22	44.14	6.40				
İlişki Korkusu/Kaygısı	Lise ve Altı	37	24.51	9.35				
	Lisans	45	20.93	5.58	3.252	2.101	.043	1 > 2, 3
	Lisansüstü	22	20.45	5.80				
İlişki İzlenimi Ayarlama	Lise ve Altı	37	11.19	4.25				
	Lisans	45	10.73	4.53	.125	2.101	.883	
	Lisansüstü	22	11.14	4.48				
İlişkide Kendine Güven	Lise ve Altı	37	17.76	4.59				
	Lisans	45	18.93	4.19	1.814	2.101	.168	
	Lisansüstü	22	19.77	2.76				
Dışsal İlişki Kontrolü	Lise ve Altı	37	10.54	4.05				
	Lisans	45	10.64	3.14	.960	2.101	.386	
	Lisansüstü	22	9.41	3.63				
İlişki Girişkenliği	Lise ve Altı	37	16.89	4.13				
	Lisans	45	16.69	3.58	1.742	2.101	.180	
	Lisansüstü	22	18.36	2.26				
İçsel İlişki Kontrolü	Lise ve Altı	37	13.38	3.31				
	Lisans	45	12.69	2.90	.573	2.101	.566	
	Lisansüstü	22	13.18	2.56				

Tablo'daki istatistiksel analiz sonuçları incelendiğinde, ilişki korkusu/kaygısı ($F_{(2.101)}$=3.252; $p<.05$), ilişki izlenimi ayarlama ($F_{(2.101)}$=.125; $p>.05$), ilişkide kendine güven ($F_{(2.101)}$=1.814; $p>.05$), dışsal ilişki kontrolü ($F_{(2.101)}$=.960; $p>.05$), ilişki girişkenliği ($F_{(2.101)}$=1.742; $p>.05$) ve içsel ilişki kontrolü ($F_{(2.101)}$=.573; $p>.05$) puan ortalamalarının eğitim durumu etkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bulgulara göre ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma ($F_{(2.101)}$=.181; $p>.05$) ve ilişki doyumu ($F_{(2.101)}$=4.097; $p<.05$) puan ortalamalarının eğitim durumu etkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Anlamlı farklılığın sebebinin saptanması için yapılan Dunnet T3 testi sonucunda, eğitim düzeyi lisans ve lisansüstü olan bireylerin ilişki doyumu düzeyinin eğitim düzeyi lise ve altında olan bireylere kıyasla daha yüksek olduğu fakat ilişki korkusu/kaygısı düzeyinin daha düşük olduğu görülmüştür.

Tablo 5. Çok Boyutlu İlişki Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Ekonomik Gelir Düzeyi Değişkeni Açısından Farklılaşmasının İncelenmesi

Ekonomik Gelir Düzeyi		N	X̄	SS	F	sd	p	Dunnet T3
İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma	Orta-Alt	22	38.41	8.96	1.915	2.101	.153	
	Orta	56	35.29	10.21				
	Üst-Orta	26	32.92	9.06				
İlişki Doyumu	Orta-Alt	22	37.09	10.70	3.042	2.101	.052	
	Orta	56	41.46	7.50				
	Üst-Orta	26	42.31	6.03				
İlişki Korkusu/Kaygısı	Orta-Alt	22	25.86	9.04	3.918	2.101	.023	1 > 2, 3
	Orta	56	21.29	6.79				
	Üst-Orta	26	20.69	6.03				
İlişki İzlenimi Ayarlama	Orta-Alt	22	12.41	5.12	1.813	2.101	.168	
	Orta	56	10.34	3.97				
	Üst-Orta	26	11.15	4.44				
İlişkide Kendine Güven	Orta-Alt	22	17.82	4.69	.651	2.101	.524	
	Orta	56	19.00	4.09				
	Üst-Orta	26	18.77	3.72				
Dışsal İlişki Kontrolü	Orta-Alt	22	11.95	4.34	3.438	2.101	.036	1 > 2, 3
	Orta	56	10.18	3.33				
	Üst-Orta	26	9.35	3.07				
İlişki Girişkenliği	Orta-Alt	22	15.14	4.31	5.648	2.101	.005	2, 3 > 1
	Orta	56	18.02	3.01				
	Üst-Orta	26	16.85	3.51				
İçsel İlişki Kontrolü	Orta-Alt	22	13.45	3.90	.283	2.101	.754	
	Orta	56	12.96	2.74				
	Üst-Orta	26	12.85	2.65				

Tablo'daki istatistiksel analiz sonuçları incelendiğinde, ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma ($F_{(2.101)}$=1.915; $p>.05$), ilişki doyumu ($F_{(2.101)}$=3.042; $p>.05$), ilişki izlenimi ayarlama ($F_{(2.101)}$=1.813; $p>.05$), ilişkide kendine güven ($F_{(2.101)}$=.651; $p>.05$) ve içsel ilişki kontrolü ($F_{(2.101)}$=.283; $p>.05$) puan ortalamalarının ekonomik gelir düzeyi etkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bulgulara göre ilişki korkusu/kaygısı ($F_{(2.101)}$=3.918; $p<.05$), dışsal ilişki kontrolü ($F_{(2.101)}$=3.438; $p<.05$) ve ilişki girişkenliği ($F_{(2.101)}$=5.648; $p<.01$) puan ortalamalarının ekonomik gelir düzeyi etkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Anlamlı farklılığın sebebinin saptanması için yapılan Dunnet T3 testi sonucunda, ekonomik gelir düzeyi alt-orta olan bireylerin ilişki korkusu/kaygısı ve dışsal ilişki kontrolü düzeyinin ekonomik gelir düzeyi üst-orta olan bireylere kıyasla daha yüksek olduğu fakat ilişki girişkenliği düzeyinin daha düşük olduğu görülmüştür.

Tablo 6. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Yaş Etkeni Açısından Farklılaşmasının İncelenmesi

Yaş		N	X̄	SS	F	sd	p	LSD
	20-24 Yaş	29	41.86	8.31				
Psikolojik İyi Oluş	25-29 Yaş	42	42.02	9.99	3.375	2.101	.038	3 > 1, 2
	30 Yaş ve Üzeri	33	47.09	9.46				

Tablo'daki istatistiksel analiz sonuçları incelendiğinde, psikolojik iyi oluş ($F_{(2.101)}$=3.375; $p<.05$) puan ortalamalarının yaş etkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Anlamlı farklılığın sebebinin saptanması için yapılan LSD testi sonucunda, 30 yaş ve üzeri bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin 20-29 yaş arası bireylere kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 7. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Eğitim Durumu Etkeni Açısından Farklılaşmasının İncelenmesi

Eğitim Durumu		N	X̄	SS	F	sd	p	LSD
	Lise ve Altı	37	40.03	12.26				
Psikolojik İyi Oluş	Lisans	45	45.18	7.89	4.317	2.101	.016	2, 3 > 1
	Lisansüstü	22	46.32	5.29				

Tablo'daki istatistiksel analiz sonuçları incelendiğinde, psikolojik iyi oluş ($F_{(2.101)}$=4.317; $p<.05$) puan ortalamalarının eğitim durumu etkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Anlamlı farklılığın sebebinin saptanması için yapılan LSD testi sonucunda, eğitim düzeyi lisans ve lisansüstü olan bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin eğitim düzeyi lise ve altında olan bireylere kıyasla daha yüksek olduğu fakat ilişki korkusu/kaygısı düzeyinin daha düşük olduğu görülmüştür.

Tablo 8. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Puanlarının Ekonomik Gelir Düzeyi Etkeni Açısından Farklılaşmasının İncelenmesi

Ekonomik Gelir Düzeyi		N	X̄	SS	F	sd	p	LSD
	Orta-Alt	22	39.64	11.53				
Psikolojik İyi Oluş	Orta	56	45.70	7.44	3.594	2.101	.031	2, 3 > 1
	Üst-Orta	26	42.38	10.98				

Tablo'daki istatistiksel analiz sonuçları incelendiğinde, psikolojik iyi oluş ($F_{(2.101)}$=3.594; $p<.05$) puan ortalamalarının ekonomik gelir düzeyi etkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Anlamlı farklılığın sebebinin saptanması için yapılan LSD testi sonucunda, ekonomik gelir düzeyi orta ile üst-orta olan bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin ekonomik gelir düzeyi alt-orta olan bireylere kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 9. Psikolojik İyi Oluş ile Çok Boyutlu İlişki Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma	1								
2. İlişki Doyumu	.12	1							
3. İlişki Korkusu/Kaygısı	.16	-.64**	1						
4. İlişki İzlenimi Ayarlama	.41**	-.33**	.52**	1					
5. İlişkide Kendine Güven	.44**	.59**	-.35**	-.03	1				
6. Dışsal İlişki Kontrolü	.22*	-.33**	.43**	.36**	-.10	1			
7. İlişki Girişkenliği	.14	.49**	-.40**	-.14	.59**	-.18	1		
8. İçsel İlişki Kontrolü	.39**	.42**	-.13	.22*	.56**	.05	.50**	1	
9. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	-.05	.50**	-.58**	-.28**	.42**	-.15	.39**	.16	1

** $p<.001$, * $p<.05$

Tablo'da sunulan Pearson Korelasyon Analizi sonuçları göz önünde bulundurulduğunda, romantik ilişkide olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyleri ile ilişkide yüksek düzeyde odaklanma ($r_{(102)}$ =-.05, $p>.05$), dışsal ilişki kontrolü ($r_{(102)}$ =-.15, $p>.05$) ve içsel ilişki kontrolü ($r_{(102)}$ =.16, $p>.05$) arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Bulgulara göre romantik ilişkide olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyleri ile ilişki doyumu ($r_{(102)}$ =.50, $p<.001$), ilişkide kendine güvenme ($r_{(102)}$ =.42, $p<.001$) ve ilişki girişkenliği ($r_{(102)}$ =.39, $p<.001$) arasında pozitif yönde orta derecede anlamlı bir ilişki olduğu; ilişki korkusu/kaygısı ($r_{(102)}$ =-.58, $p<.001$) ve ilişki izlenimi ayarlama ($r_{(102)}$ =-.28, $p<.001$) arasında negatif yönde orta derecede anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Tablo 10. Psikolojik İyi Oluşun İlişki Doyumu Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

	β	SH	t	p	F	Model (p)	R²
					34.565	.000	.253
Psikolojik İyi Oluş	.503	.072	5.879	.000			
Bağımlı Değişken: İlişki Doyumu							

Tablo'daki bilgilere göre, romantik ilişkide olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin ilişki doyumu üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu belirlenmiştir ($F_{(1.102)}$=34.565; $p<.001$; R^2=%25.3). Buna göre romantik ilişkide olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin ilişki doyumu üzerinde pozitif yönde (β = .50) etkilediği gözlenmiştir.

Tablo 21. Psikolojik İyi Oluşun İlişki Korkusu/Kaygısı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

	β	SH	t	P	F	Model (p)	R²
					51.557	.000	.336
Psikolojik İyi Oluş	-.579	.062	-7.180	.000			
Bağımlı Değişken: İlişki Korkusu/Kaygısı							

Tablo'daki bilgilere göre, romantik ilişkide olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin ilişki korkusu/kaygısı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir ($F_{(1.102)}$=51.557; $p<.001$; R^2=%33.6). Buna göre romantik ilişkide olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin ilişki korkusu/kaygısı üzerinde negatif yönde (β = -.58) etkilediği gözlenmiştir.

Tablo 12. Psikolojik İyi Oluşun İlişki İzlenimi Ayarlama Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

	β	SH	t	P	F	Model (p)	R²
					8.599	.004	.078
Psikolojik İyi Oluş	-.279	.043	-2.932	.004			
Bağımlı Değişken: İlişki İzlenimi Ayarlama							

Tablo'daki bilgilere göre, romantik ilişkide olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin ilişki izlenimi ayarlama üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir ($F_{(1.102)}$=8.599; $p<.01$; R^2=%07.8). Buna göre romantik ilişkide olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin ilişki izlenimi ayarlama üzerinde negatif yönde (β = -.28) etkilediği gözlenmiştir

Tablo 13. Psikolojik İyi Oluşun İlişkide Kendine Güven Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

	β	SH	t	P	F	Model (p)	R²
					21.529	.000	.174
Psikolojik İyi Oluş	.417	.039	4.640	.000			
Bağımlı Değişken: İlişkide Kendine Güven							

Tablo'daki bilgilere göre, romantik ilişkide olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin ilişkide kendine güven üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir ($F_{(1.102)}$=21.529; $p<.001$; R^2=%17.4). Buna göre romantik ilişkide olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin ilişkide kendine güven üzerinde pozitif yönde (β = .42) etkilediği gözlenmiştir.

Tablo 14. Psikolojik İyi Oluşun İlişki Girişkenliği Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

	β	SH	t	p	F	Model (p)	R^2
					17.976	.000	.150
Psikolojik İyi Oluş	.387	.034	4.240	.000			
Bağımlı Değişken: İlişki Girişkenliği							

Tablo'daki bilgilere göre, romantik ilişkide olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin ilişki girişkenliği üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir ($F_{(1.102)}$=17.976; $p<.001$; R^2=%15.0). Buna göre romantik ilişkide olan yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin ilişki girişkenliği üzerinde pozitif yönde (β = .39) etkilediği gözlenmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmada eğitim düzeyi lisans ve lisansüstü olan bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin eğitim düzeyi lise ve altında olan bireylere kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Kaplan'ın 2016 yılında İstanbul'un Beyoğlu ilçesinde yapmış olduğu çalışmada da benzer bir sonuç ile karşılaşılmıştır.

Eğitim seviyesi de eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilik doyumu ve PİO düzeyini etkileyen temel yapı taşlarındandır. Eşelrin eğitimi arttıkça eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilik doyumu ve PİO düzeyleri de pozitif şekilde etkilenmektedir. Eğitim seviyesinin artması, kişilerin kendilerini entelektüel yönden arttırması ve başka toplumların kültürlerini bilmeleri, olaylara daha geniş açıdan bakmalarına sebep olmaktadır. Böylece eğitim seviyesi yüksek bireylerin eğitim seviyesi düşük kişilere kıyasla daha pozitif olması sağlanmaktadır (Kaplan, 2016).

Bu çalışmada ekonomik gelir düzeyi orta ile üst-orta olan bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin ekonomik gelir düzeyi alt-orta olan bireylere kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür.
Yurt dışında yapılan bazı çalışmara baktığımızda; Diener & Diener(1996) kişinin sosyo-ekonomik durumu, yaş ve cinsiyete göre iyi olmanın daha güçlü belirleyicisi olduğu görülmüştür. Buunk & Nauta, 2000; Ryan & Deci, (2000b); Deci & Ryan, (2008) ve Deci ve arkadaşları (2001), psikolojik ihtiyaçların doyumu da kişilerin iyi olma düzeylerini etkilediğini aktarmaktadır. İhtiyaçların doyurulma derecesi, direkt olarak bireylerin iyi olma dereceleri ile ilgili olduğunu ifade etmişlerdir. Diener, Suh & Lucas (1999) ve Kasser & Ryan'a(1993) göre gelir düzeyi, kişilerin hedeflerine ulaşmalarında araç olacak bir şey olduğundan iyi-oluşun yordayıcısıdır(Tatlılıoğlu, 2015).

Öte yandan dar gelirliliğin, evlilik doyumu ve istikrar için risk oluşturduğu sonucuna alan yazında değinilmiştir (Lichter ve Carmalt, 2009). (Hüsrevoğlu, 2019).

Romantik ilişkide olan bireylerin ilişkiye yüksek düzeyde odaklanma düzeyinin cinsiyete, medeni duruma, çocuk sayısına, ilişki/evlilik süresi, eğitim durumu, ekonomi gelir düzeyi, çalışma durumu, ilaç kullanma durumu ve daha önce psikolojik destek alma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği fakat yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir.
Romantik ilişkide olan bireylerin ilişki doyumu düzeyinin cinsiyete, medeni duruma, çocuk sayısına, yaşa, ekonomi gelir düzeyi, çalışma durumu, ilaç kullanma durumu ve daha önce psikolojik destek alma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği fakat ilişki/evlilik süresi ve eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Evlilik doyumunda etkili olan bir unsur ise evlilik yaşıdır. Evlilik yaşının, evlilik memnuniyetine etkisinin anlamlı olduğunu söyleyen araştırmaların yanında evlilik yaşı ile evlilik doyumu arasında bir ilişki olmadığı belirten araştırmalar da vardır(Öz, 2019).

Öz, 2019 yılında 20 yaş üstü bireylerde PİO, Evlilik Yaşı ve Evlilik Doyumu kavramlarını araştırdığı araştırmada; eşlerin psikolojik iyi oluşlarının, evlilik doyumuna etkisinin anlamlı olduğu ve evlilik doyum puanlarının açıklanma oranlarını arttırdığı, sosyo-demografik yapıların tamamında evlenmeden önce görüşme

süresi ve evlilik süresi baz alınarak ve alınmayarak yapılan analiz neticesinde PİO'un anlamlı olduğu görülmüştür.

Evlilik yaşı ile evlilik çatışması ve çift uyumu arasındaki ilişkiler incelendiğinde evlilik yaşı ile sadece eş uyum ölçeğinin alt boyutu olan duygulanım ifadesi arasında eksi yönde bir korelasyon bulunmuştur. Bu bilgi ışığında evlilik yaşı arttıkça kişilerin birbirlerine sevgi gösterme eylemlerinde bir eksilme olduğu şeklinde izah edilebilir(Şendil, G , Korkut, Y .2012).

Kamo(1993), eşleri bazı demografik faktörler açısından incelediği çalışmasında benzer neticelere ulaşmış ve eğitim seviyesi düşük olan bireylerin evliliklerinde sorunlar yaşadığını ortaya koymuştur.

Bu çalışmalardan farklı olarak Kaya'nın 2017 yılında evliliği kadınların perspektifinden ele aldığı çalışmasına göre; Kentsel kesimde yaşayan evli kadınların ortaokul ve altı ile lise ve üzerinin arasında evlilik uyumu, ilişkilerde mutluluk bakımından istatiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuş, lise ve üzeri eğitime sahip olan kadınların, ortaokul ve altı eğitime sahip 71 kadınlara göre evliklerinde daha uyumlu ve mutlu olduğu sonuçlanmıştır. Ayrıca evlik doyumlarında istatiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemiştir. Kırsal kesimde yaşayan evli kadınların ortaokul ve altı ile lise ve üstü arasında ilişkilerde mutluluk düzeyi bakımından anlamlı bir fark görülmüş, eğitimleri lise ve üstü olan kadınlar, eğitimi orta ve altı olan kadınlara göre ilişkilerinde daha mutlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca evlilik doyumu ve uyumunda aralarında istatiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirtilmiştir.

Romantik ilişkide olan bireylerin ilişki korkusu/kaygısı düzeyinin cinsiyete, medeni duruma, çocuk sayısına, çalışma durumu, ilaç kullanma durumu ve daha önce psikolojik destek alma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği fakat ilişki/evlilik süresi, yaşa, eğitim durumu ve ekonomi gelir düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Ayer (2016)'in İstanbul Anadolu Yakası'nda yapmış olduğu çalışmasında evlilik doyumu puanlarının evlilik yaşına göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelenmiş ve evlilik doyumu puanlarında evlilik yaşı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmüştür.

Ayrıca bireylerin şu anki romantik ilişki yaşı ve şu ana kadar yaşadıkları ilişki sayısının da ilişkisel belirsizliğin tüm alt boyutlarını anlamlı olarak belirlediği görülmüştür (Gürcan, 2015).

Araştırmada romantik ilişkide olan bireylerin ilişki izlenimi ayarlama düzeyinin cinsiyete, medeni duruma, çocuk sayısına, ilişki/evlilik süresi, eğitim durumu, ekonomi gelir düzeyi, çalışma durumu, ilaç kullanma durumu ve daha önce psikolojik destek alma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği fakat yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiş; ilişkide kendine güven düzeyinin ise cinsiyete, medeni duruma, çocuk sayısına, ilişki/evlilik süresi, yaşa, eğitim durumu, ekonomi gelir düzeyi, çalışma durumu, ilaç kullanma durumu ve daha önce psikolojik destek alma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre; romantik ilişkide olan bireylerin dışsal ilişki kontrolü düzeyinin cinsiyete, medeni duruma, çocuk sayısına, ilişki/evlilik süresi, yaşa, eğitim durumu, çalışma durumu, ilaç kullanma durumu ve daha önce psikolojik destek alma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği fakat ekonomi gelir düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiş, ilişki girişkenliği düzeyinin de cinsiyete, medeni duruma, çocuk sayısına, ilişki/evlilik süresi, yaşa, eğitim durumu, çalışma durumu, ilaç kullanma durumu ve daha önce psikolojik destek alma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği fakat ekonomi gelir düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonuçlanmıştır.

Romantik ilişkide olan bireylerin içsel ilişki kontrolü düzeyinin cinsiyete, medeni duruma, çocuk sayısına, yaşa, eğitim durumu, ekonomi gelir düzeyi, çalışma durumu, ilaç kullanma durumu ve daha önce psikolojik destek alma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği fakat ilişki/evlilik süresine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir.
Literatürde bu çalışmada irdelenen ilişki boyutlarına tek tek değinilmemiş, genel ölçekler veya evlilik doyumu ile alakalı çalışmalar yapılmıştır.

Yine bu genel çalışmalara bakıldığında evlilik kalitesi ile kişisel iyi oluşun (Proulx, Helms ve Buehler, 2007), evlilikteki mutluluk ile psikolojik iyi oluşun (Kamp Dush, Taylor ve Kroeger, 2008; Rogers ve DeBoer, 2001), evlilik kalitesi ile psikolojik iyi oluşun (Shek, 2001) ilintili olduğunu gösteren araştırmalar vardır. Evlilik ve PİO arasındaki ilişkiye ilişkin çalışmalara bakıldığında kişilerin psikolojik iyi oluşlarının, evlilik ilişkisinin

kalitesi ve benlik saygısı ile doğrudan ilişkili olduğu görülmektedir (Kim ve McKenry, 2002) (Akdağ & Çankaya Z., 2015).

Evlilik kişinin hayatının her yerinde önemli bir rol oynamaktadır. Evlilik hayatının başlamasıyla birlikte hem kadın hem de erkek sadece sosyal ve biyolojik değil çeşitli psikolojik ihtiyaçları da karşılanmaktadır. Yapılan çalışmalar evli kişilerin öznel iyi oluş ve PİO düzeylerinin bekar kişilerden daha iyi olduğunu göstermektedir (Uçar, 2018).

Romantik ilişkide olan bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin cinsiyete, medeni duruma, çocuk sayısına, ilişki/evlilik süresine, çalışma durumu, ilaç kullanma durumu ve daha önce psikolojik destek alma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği fakat yaş, eğitim durumu, ekonomi gelir düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Timur (2008)'un araştırmasında da yaş, cinsiyet, eş desteği ve evlilik uyumunun kişilerin psikolojik iyi oluşlarının anlamlı birer belirleyicisi olmadığı, buna karşın medeni halin kişilerin psikolojik iyi oluşlarının anlamlı bir belirleyicisi olduğu ortaya çıkmıştır.

Öneriler

Aşağıda, bulguları ve literatüre göre araştırmacılar ve uygulamacılar için birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Uygulayıcılar İçin Öneriler

- Araştırma sonuçlarından hareketle psikolojik iyi oluş ve eğitim düzeyi, gelir düzeyi arasında doğru orantılı bir sonuç olduğundan eğitime teşvik konusunda çalışmalar yapılabilir, bireylerin gelir düzeylerini arttırıcı politikalara destek verilebilir.
- İlişki yaşı, bireylerin yaşı, gelir seviyesi, eğitim durumu gibi faktörlerin ilişkiye etkileri göz önüne alındığında ilişkilerin sürdürebilirliği adına bireylerin evlilik öncesi atölyelere katılımları için teşvik edici çalışmalar yapılabilir. Bu çalışmalara ulaşım kolaylığı sağlanıp sayıları çoğaltılabilir.

Araştırmacılar İçin Öneriler

- Araştırma yalnızca İstanbul'da yapılmıştır. Bu açıdan araştırmacılar başka illerde çalışmalar yapabilir, çalışma sonuçlarını başka illerle karşılaştırabilirler.
- Araştırmada her eğitim seviyesi grubundan kişilerle araştırma yapılmış ve eğitim düzeyiyle psikolojik iyi oluş arasında doğru bir orantı çıkmıştır. Araştırmacılar yalnızca tek bir eğitim seviyesi olan bir grupla çalışarak bu konuda yeni yorumlamalar getirebilirler.
- Araştırma psikolojik iyi oluş ve çok boyutlu ilişki ölçeği kullanılarak yapılmıştır. Çok boyutlu ilişki ölçeği geniş açılarla ilişki konusunda konuşmamızı sağladığından ölçek faklı bir ölçekle birleştirilerek de kullanılabilir, ilişki boyutları farklı değişkenlerle de incelenebilir.

Kaynakça

Akar, H. (2005). *Psikiyatrik Yardım Talebi Olanlar ile, Yardım Talebi Olmayan ve Boşanma Aşamasında Olan Çiftlerde; Çift Uyumu ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması, Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi.* İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi 12. Psikiyatri Birimi: Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi.

Akarsu, B. (1998). *Mutluluk Ahlakı.* İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Akdağ, F. (2014). *Evli Bireylerde Psikolojik İyi Oluşun Kök Aile ile İlişkiler, Benlik Saygısı ve Evlilik Doyumu Açısından Yordanması.* İzmir: Ege Üniversitesi.

Akdağ, F. G., & Cihangir Çankaya, Z. (2015). Evli Bireylerde Psikolojik İyi Oluşun Yordanması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 646-662.

Aktaş, S. (2009). *Eşlerden Birinin Kaygı Düzeyi ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.* İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstiitüsü.

Aluş, Y., & Selçukkaya, S. (2015). Türk Ailesinde Mutluluk Algısı ve Değerleri . *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi* , 151-175.

Arvas, F. B. (2017). Dindarlık ile Evlilik Doyumu ve Evlilikte Sorun Çözme İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 129-160.

Atak, H., & Taştan, N. (2012). Romantik İlişkiler ve Aşk . *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 520-546.

Ayer, F. D. (2016). *Evlilik Doyumunun, Eş Desteği, Evlilik İletişim Şekilleri ve Psikolojik İyi Oluş ile İlişkisi.* İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Batur, S. (1998). Karışık Ansiyete-Depresyon Bozukluğu: Bir Gözden Geçirme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 61-71.

Bayer, Ö. (2017). *Evlilik Doyumu ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Desteği Öznel İyi Oluş Üzerindeki Yordayıcı Rolünün İncelenmesi.* Bursa: Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstiüsü.

Birlik, V. (2013). *Platon ve Aristotales'in Erdem Anlayışının Akıl Bilgi ve Mutluluk İle Olan İlişkisinin Karşılaştırılması.* İstanbul: Bilgi Üniversitesi.

Bowbly, J. (1999). *Attahment and Loss.* New York: Basic Books.

Bradbury, T., Fincham, F., & Beach, S. (2000). Research on the Nature and Determinants of Marital Satisfaction: A Decade in Review. *Journal of Marriage and the Family*, 964-980.

Büyükşahin, A. (2004). Lee'nin çok boyutlu aĢk biçimleri. *Türk Psikoloji Bülteni*(32), 118-120.

Büyükşahin, A. (2005). Çok Boyutlu İlişki Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi* , 97-105.

Camoğlu, G., & Kocayörük, E. (2019). Temel Psikolojik İhtiyaçlar, Aile Aidiyeti ve Ebeveyn Algısı Değişkenlerinin Öznel İyi Oluş Üzerindeki Etkisi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 52-72.

Canbulat, N., & Cihangir Çankaya, Z. (2014). Evli Bireylerin Öznel İyi Olma Düzeylerinin Yordanması. *Ege Eğitim Dergisi* , 556-576.

Cüceloğlu, D. (2005). *İnsan ve Davranışı.* İstanbul: Remzi Kitapevi.

Çağ, P., & Yıldırım, İ. (2013). Evlilik Doyumunu Yordayan İlişkisel ve Kişisel Değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* , 13-23.

Çalışır, M. (2009). Yetişkin Bağlanma Kuramı ve Duygulanım Düzenleme Stratejilerinin Depresyonla İlişkisi . *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 240-255.

Çelebi, B. M., & Polat, A. (2019). Çocukluk Çağı Travmatik Yaşantıların, Yetişkin Bağlanma Stillerinin ve Psikolojik İyi Oluşun Evlilik Doyumu Üzerindeki Etkisi. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 29-34.

Çelik , E., & Erkilet, G. (2019). Evlilik Kaygısı Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Ege Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 47-57.

Çelik, E., & Erkilet, G. (2019). Evlilik Kaygısı Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Ege Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 47-57.

Çınar, H. A. (2018). Din Görevlilerinin Dini Yönelim Biçimleri ile Psikolojik İyi Oluş Durumları Arasındaki İlişki: Sivas Örneği . *Turkish Studies Social Sciences*, 1-18.

Demir, B. S. (2017). *Annelerde Kaygı Düzeyi Ve Evlilik Doyumunun Ebeveyn Rolüne İlişkin Kendilik Algıları Üzerindeki Etkilerinin Değerlandirilmesi.* Mersin: Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demirtaş, S. Ç. (2010). *The role of gender, relationship status, romantic relationship satisfaction, and commitment to career choices in the components of subjective well-being among senior university students.* Turkey: Middele East Tecnical University.

Diener, E. S. (2009). Diener, E., Scollon, C. The evolving concept of subjective well-being: The multifaceted nature of happiness. . *Social Indicators Research Series*, 67-100.

Doğan , T., Sapmaz , F., & Çötok, N. A. (2013). Öz-Eleştiri ve Mutluluk. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 391-400.

Dönerce, A. (2018). *Obsesif Kompülsif Bozukluk(OKB) Tanısı Almış Hastalarda Yaşam Kalitesi, Romantik İlişki Doyumu ve İlişki Niteliğinin Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.

Dündar, Z., & Demirli, C. (2018). Medeni Durumları Farklı Olan Çalışanların Psikolojik İyi Olma Düzeylerinin İncelenmesi1. *The Journal of Educational Reflections*, 1-10.

Düzgün, Ş. A. (2011). İslam'da Mutluluğun Anlamı ve Tecrübesi. *Kelam Araştırmaları*, 219-238.

Ekşi, F. (2006). *Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Okul İklimi Algıları İle Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma.* İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Epözdemir, H. (2014). *Seri Evlilik Yapan Bireylerin İlk ve İkinci Evliliğini Yapmış Bireyler ile Nesne İlişkileri, Yansıtmacı Özdeşleşim, Savunma Mekanizmalarının Düzeyi, Psikolojik Belirtiler ve İlişki Doyumu Açısından Karşılaştırılması: Nesne İlişkileri Çift Terapisi Modeli.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Erbek, E., Baştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N., & Alpkan, R. (2005). Evilik Uyumu. *Düşünen Adam*, 39-47.

Ersoy, K. A. (2020). Ersoy, K., Altın, B., Bayram SarıkayThe Comparison of Impact of Health Anxiety on Dispositional Hope and Psychological Well-Being of Mothers Who Have Children Diagnosed with Autism and Mothers Who Have Normal Children in Covid-19 Pandemic. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 117-126.

Fidanoğlu, O. (2006). *Evlilik Uyumu, Mizah Tarzı ve Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişki.* İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Gönül, E. (2008). *Kimlik Statülerinin 22-30 Yaşlar Arasındaki Genç Yetişkinlerin Yaşadığı Kaygı Düzeyi İle İlişkisi.* İstanbul: Maltepe Üniversitesi.

Günay , A., & Çelik , R. (2019). Kariyer Stresinin Psikolojik İyi Oluş Ve İyimserlik Değişkenleriyle Yordanması: Halkla İlişkiler ve Tanıtım Öğrencileri Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 205-217.

Güneri Yöyen , E., & Üney, R. (2020). Benlik Yapısı, Romantik İlişki Biçimleri ve Cinsiyet Arasındaki İlişki . *Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 170-184.

Güngör, C. H. (2007). *Evlilik Doyumunu Açıklamaya Yönelik Bir Model Geliştirme.* Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Gürcan, T. (2015). *İlişkisel Belirsizlik: İlişki Doyumu, Romantik İlişkilerde Gelecek Zaman Yönelimi Ve Çatışma Çözme Tepkileri Arasındaki İlişkiler.* Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Güven, N., & Sevim, S. A. (2007). İlişkilerle İlgili Bireysel Çarpıtmalar ve Algılanan Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumunu Yordama Gücü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*.

Hindle, R. A. (1979). Toward Understanding Relationships. *London: Academic Press*.

Hüsrevoğlu, M. (2019). *Psikolojik İyi Oluş ile Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki.* İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.

Hüsrevoğlu, M. (2019). *Psikolojik İyi Oluş ve Evlilik Doyumu.* İstanbul: Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Irmak, B. D. (2017). *Yüksek Kaygı ve Depresyon Düzeyinin Evlilik Yaşamı İle İlişkisinin Değerlendirilmesi.* İstanbul: Işık Üniversitesi.

Kaplan, K. (2016). *Evli Bireylerde Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumların, Evlilik Doyumuna Ve Psikolojik İyi Oluş Durumuna Etkisinin İncelenmesi.* İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Kaplan, K. (2016). *Evli Bireylerde Toplumsal Cinsiyet Tutumlarının, Evlilik Doyumuna Ve Psikolojik İyi Oluş Durumuna Etkisinin İncelenmesi.* İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kara, E. (2018). Evli Bireylerde İlişkisel Yılmazlık, Evlilik Yetkinliği ve İkili İlişkilerde Güvenin Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 378-398.

Karadağ, Ş. (2015). *Evlilik Uyumu İlişkisinde Aile İçi İletişimin Rolü: Konya Örneği.* Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karadeniz, E. (2005). *Üniversite Giriş Sınavına Hazırlanan Lise Son Sınıf Öğrencileri ve Velilerinin Kaygı Düzeyleri, Baş Etme Yolları ve Denetim Odağı Arasındaki İlişki.* İstanbul: Yayımlanmamış Yükseklisans Tezi, Marmara Üni. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Karagöz, Y. (2016). *SPSS - AMOS - META Uygulamalı İstatistiksel Analizler.* Nobel.

Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* Ankara: Nobel.

Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* Ankara: Nobel.

Karslı, N. (2019). Psikolojik İyi Oluş ve Dindarlık İlişkisi: Trabzon İlahiyat Örneği . *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* , 173-205.

Kocaman, E. (2019). *Bir Grup Yetişkinde Umut ve Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi.* İstanbul: Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Köknel, Ö. (1994). *İnsanı Anlamak.* İstanbul: Altın Kitaplar.

Köknel, Ö. (1997). *Kaygıdan Mutluluğa Kişilik.* İstanbul: Altın Kitaplar.

Kubat, D. E. (2012). *Evli Bireylerde Aldatma Eğilimi ve Evlilik Doyumu İlişkisinin İncelenmesi.* İstanbul: Haliç Üniversitesi.

Leahy, R. (2004). *Bilişsel Terapi ve Uygulamaları.* İstanbul: Litera Yayıncılık.

Lee, J. A. (1974). The Styles of Loving . *Psychology Today*, 44-51.

Lee, J. A. (1988). Love Styles. R. Sternberg & M. Barnes (Ed), The Psychology of Love. *New Haven: Yale University Press*, 38-67.

Ocak, H. (2012). Kınalızade Ali Efendi'de Mutluluk Ahlâkı Kavramının Felsefi Temelleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal bilimler Dergisi*, 115-136.

Ocak, H. (2012). Kınalızade Ali Efendi'de Mutluluk Ahlâkı Kavramının Felsefi Temelleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 115-136.

Öcal Yüceol , S. E. (2016). *Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlar İle İlişki Doyumu Ve Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Arasındaki İlişkiler.* İstanbul: İstanbul Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öcal Yüceol , S. E. (2016). *Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlar İle İlişki Doyumu Ve Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Arasındaki İlişkiler* . İstanbul: İstanbul Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öner, E. (2018). Nietzsche'nin Platon Eleştirisi: Platoncu Değerlerin Yeniden Değerlendirilmesi . *Kaygı*, 109-127.

Öz, T. (2019). *Çiftlerde Depresyon, Mutluluk Ve Psikolojik İyi Oluş İle Evlilik Doyumu Arası İlişkilerde Evlilik Süresinin Aracı Rolünün İncelenmesi.* İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üni. Lisansüstü Bilimler Enstitüsü.

Öz, T. (2019). *Çiftlerde Depresyon, Mutluluk Ve Psikolojik İyi Oluş İle Evlilik Doyumu Arası İlişkilerde Evlilik Süresinin Aracı Rolünün İncelenmesi.* İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.

Öz, T. (2019). *Çiftlerde Depresyon, Mutluluk Ve Psikolojik İyi Oluş İle Evlilik Doyumu Arası İlişkilerde Evlilik Süresinin Aracı Rolünün İncelenmesi* . İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.

Özgüven, İ. E. (2000). *Evlilik ve Aile Terapisi. (1. Baskı).* Ankara: PDREM Yayınları.

Özinanan, Ö. (2018). *Kişilik Tipolojileri ve Çocukluk Travmasının Bireylerin Romantik İlişkiler(Aşk) Üzerine Etkisi.* İstanbul.

Rıza, S. Ö. (2016). *Evli Bireylerin Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejilerinin Psikolojik İyi Oluşları ve Evlilik Doyumları ile İlişkisinin İncelenmesi.* İstanbul: Işık Üniversitesi.

Sarı, T. (2012). *Evli Bireylerin Ebeveyn Algıları, Otomatik Düşünceleri ve Bağlanma Stillerinin Evlilik Doyumu ile ilişkisi.* İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Spainer, G., & Lewis, R. (1980). Marital Quality: ARewiew Of The Seventies. *Journal of Marriage and the Family*, 825-39.

Şahin, Z. G., & Gürbüz , R. (2016). On The Proficiency of Secondary Teachers Educating Inclusive. *Adıyaman University Journal of Educational Sciences*, 138-160.

Tangör, B. B., & Curun, F. (2016). Psikolojik İyi Oluşun Yordayıcıları Olarak Bireysel Farklılıklar: Özgünlük, Benlik Saygısı Ve Sürekli Kaygı . *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*.

Taşköprü, M. (2013). *Evlilik Doyumu ile Problem Çözme Becerileri, Stresle Başa Çıkma ve Evlilik Süresi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* İstanbul: İstanbul Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Telef, B. B. (2013). Psikolojik İyi Oluş Ölçeği: Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 374-384.

Timur, M. S. (2008). *Boşanma sürecinde olan ve olmayan evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerini etkileyen faktörlerin incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi.* Ankara: Ankara Üniversitesi.

Turanlı, M., Taşpınar Cengiz, D., & Bozkır , Ö. (2012). Faktör Analizi İle Üniversite Giriş Sınavlarındaki Başarı Durumuna Göre İllerin Sıralanması. *Ekonomi ve İstatistik E-dergisi*, 45-68.

Tüfekçi, S. (2008). Romantik ilişkilerde genç yetişkinlerin aşka ilişkin tutumları ve kişilik özellikleri: Transaksiyonel analiz ego durumları açısından bir değerlendirme. *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,*. İstanbul.

Türk, E. G., & Yıldız, A. D. (2017). Aşk Biçemleri, İlişki Doyumu ve Yalnızlık: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma . *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 97-109.

Tüzün, O., & Sayar, K. (2006). Bağlanma Kuramı ve Psikopatoloji . *Düşünen Adam*, 24-39.

Uçar, E. (2018). *Psikolojik İyi Oluş Yordayıcısı Olarak DİndarlıkEvlilik Doyumu Ve Problem Çözme.* İstanbul: Ticaret Üniversitesi Sosyal Blimler Enstitüsü.

Ulu, M. (2018). İlahiyat Fakülsesi Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluşları ile Değer Yönelimleri Arasındaki İlişki. *III. Uluslararası Değerler Eğitimi Kongresi.* Zonguldak: Erciyes Üniversitesi.

Willoughby, B. J. (2010). Marital Attitude Trajectories Across Adolescence. *Journal of Youth and Adolescence, 11*(39), 1305-1317.

Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan Samiye. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Detay Yayıncılık.

Yeşiltepe, S. S., & Çelik, M. (2014). Evaluation of Marital Adjustment of Teachers in terms of Psychological Well-being and Some Variables. *Elementary Education Online*, 992-1013.

Yıldız, Ö. Z. (2018). *Evlilik Doyumu Öncülleri ve Sonuçları: Depresyon, Kaygı, Erken Dönem Uyumsuz Şemaları.* İstanbul: Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.